

НОВКЪОСТА Н. С. ХРУЩЕВА ДАЪ КЪАМАЪЛ

(Истедоалер. Долалур 1-гича оаг1а т1а).

яхаш. Дух т1а вала хала долаш х1ама да из, йоах цхьабара-ша. Дух т1а ма г1ерта, госпо-даш, из дух т1а вала деза-даш. Советски мехко эггара хьалха даъд из, х1ана аьлча из эггара хьалха социализм хьалх-яра новкъя баьннада. Цо эггара хьалха д1аькххай капита-листически строй, ший талла-таш, ший говзалаш, шийа ховр гучадакхха х1ара советски са-га шерра торонаш еьнай. Совет-ски халкьо кер бизза са а даьк-хха, ший н1з бола баламаш хьоадаш, ший турпала н1з д1а-хьекхба. Вай мохк хьалха шоаш эггара т1ех лерхаш хинчаха дукххача мехкаш т1ехса кхер-лар совг1а, хьалха а баьнна. Данне дага а дацар царна хьал-ха хинчаха пачаьра Россее т1е-хьаг1а шоаш дег1адакхара н1ш-та к1еьага лалхаленашха кхоа-чаргхилар.

Социализм коммунизмий хьалхеш Советски Союзо ка-раг1аьнна сийлахь-донкийи г1у-лакхаш вай идеяш н1з болаш хилар, марксизм-ленинизм н1з болаш хилар хьаьхьокхаш да. Цу дикчаа идеяш хьалха д1аьхача хана кхетадаь а х1анз кхета-деш а да вай халкь. Турпалаш космонавташ Гагарин, Титов, Николаев, Попович — ук хила мабоатгара бола коммунизм хьалхеш долча вай халкь, вай сийлахь-йонкхача ленински пар-те к1еьонш ба. Тахан, кердача коталонца вай войи космонав-таш, войи Илмхойи констру-тораш, инженераш болхойи хестахеш ший деча хана, вай ди-ка кхетаду цар яьха коталонаш, цар дайкхаш ший марксизм-ле-нинизм идеяш баьхаш, вай сий-лахь-йонкхача Ленина идеяш гений баьхаш даьнна хилар.

Керда коталонаш белмайла-оахш кура-сонта доьла, караг1а-даьннаш кхоачам баъ йе йиш яь вай. Вайна хов шоашта хьал-хача кхы а дукхха халонаш йоаг1а, халкьа вахара боарам кхы а лажьбе дукхха, дукхха дар де дезаш воаш долга. Со-ветски наха из дика хов, цар кхетаду х1анз вай мохк из де-кхар кхоачаншара мел зьха средстваш йолаш хилар. Из кхоачаншара кхы а дикгаг1а войи н1з т1аьхитта а парте ХХII-ча съезде т1аьхитта сий-лахь-йонкхха Программa кхоа-чаргаьна кхьаьг1а, кхьаьг1а, кхьаьг1а а мара дезац. Г1улакх ц1оаг1а в1ашт1ехьаьхьаь, кхьаьг1а доьзаро, т1аг1ертта, ц1оаг1а кхьаьг1аьро йиш хули-таргь вайга оттайш планаш лоац1аха хана чхьаьхьа.

Практически балха т1ехь вай-ц1аг1а цхьа молаг1а кхоачамбоа-цар гучадаьла г1ар аьш бола тайп-тайпара капиталистически поал хекхараш шоашта мата д1аьхитта. Мел хиннаш иштта бола поал хекхараш Ойг1ерг1аь революци хинначул т1ехьаг1а-рца шерашка х1анз мичаь ук? Исторе нув хьекхка нувхаш чу-куьсача яьшка цу кхьаьш ук? Х1аьта вай мохк б1убенна ле-нински новкъя д1аьхалхача бо-ла — дег1аьоаг1а, ц1оаг1а, т1а-т1а дукхгаг1а н1з бол, рузкца де-баду, ше гучаьдоахашеи нота-лонашеи дуне цецоаькх, та-маш ейт. Из д1аьхьаца Ег1ерг1а вай халкь, вай мохк! Деррига халкьаш а да докхийи х1аьмаш дултург1олаш. Г1улакх латт ал-ха ук гучаьдаьра, халкьийи хьаьшташ т1ехьа, прогрессеи машареи хьаьшташ т1ехьа х1а-ране а массане а творчески ни-заш юькьедаьлареи аьш хьа-лаш хьаьхиларг1аь.

«Восток-3»-и «Восток-4»-и яьхаца советски космически ке-маш т1а дукххача деношца яьна полеташа вай мехко юьх д1а-йоайлар космически ара саго группаша цхьана леладеча г1у-лакхца, Востенни караерзаеш бе-ча новкъя кердача аьла. Косми-ческии ши нема ураг1аьхиттаро, цар цхьан ханна яьна полето, ук цхьан ханна йодуссадаро хьаьхьарг1аь хьаьхьа а лор-х1ам баьча орбиташ т1а оттайш а хана нийсса немаш хьаьх1а-даьхача технически аппаратура лертт1ен тешамеи болх беш хилар. Баьг1а из г1улакхца цхьа оаг1уь мара яц.

Шоллаг1а йола, цул к1еьа-г1а лорх1аьм боаца, оаг1уь а полет йолча хана летчикаша-космонавташ в1аши дага а бу-лаш г1улакхаш леладеча хилар. Царна юьх хиннаш юькьарчал доаца, шийн оаг1орахьара, те-шамара радиотелевизионийи бу-зам. Кемаш леладеш, космонав-тийи ший хиннаш шоаш леладу г1улакхаш в1аши дуьза, в1аши информация теля, зем баькхха хьаьхиннаш в1аши нийседе.

Новкьосташта Николаеван Поповичан цудухьа шоайла хьалхача космосе хинчага Га-гаринан Титован хинначул са-к1ердамег1а хиннаш космосе: Лавтанта буьзам лоаттабарал совг1а, в1аши к1еьамал а да шоаш болх беча хана в1аши б1аьрабав а йиш хиннаш. Шоана ховьча тайпара, цар Востенне-на концерт оттадара хьаьсапе цхьа х1ама а дир, х1анз укх

хинчага г1улакхца йалаьмате ц1оаг1а нийсса доаг1а, соня хе-тачох, космос караерзаьра хьа-кхьаь вай д1аьхо йолча планаш-ца хьекхжа дола т1ехьаалар до-ла илли дуьтаца даькххара.

Со теш, доттаг1ий, ракетийи караванаша Вай седк1ангара седк1ан т1а дугаргхилар, Гаьнарча планеташ г1арча до-ма болча Такилгаш т1а вай лараш юьсаргхилар.

Космически полеташ еи в1а-ши даьбуьлаш, коллектив-ность йолаш г1улакхаш лела-дар Востенни караерзаьра г1у-лакхца юькье йалаьмате бонкха лоарх1ам болаш да. Дунен арен-чу космически кемаш ц1оаг1аг1а чу мел долх ук дукхгаг1а в1аши г1улакх леладеш хила деза кхы-ча космически немашцеи пла-неташта юькьерча станцешен, царга г1олла Лавтанта бу-зам лоаттабе а беза цар. Иштта лерх1аш хиннаш космоса чубо-ла н1кь космонавтика дас ер-сий сийлахь-воькхача Илмхо-чо Константин Эдуардович Ци-олковске.

Космос караерзаеш караг1а-дуьлараш космос ше а санна дерригача адамаша кхоача г1у-лакх да. Цудухьа космос юьва-заш хьаьхиннар вай йалаьмате дикчаа планета т1а баьхаца бер-ригача наьха дерриг1оькьара бернат, массанега кхоача г1у-лакх хила деза.

Советски халкь де а доаг1аш докхал деш да дуней т1а эг-гара хьалха космосе групповой полет ший турпалча к1еьонаша майора Андриян Григорьевич Николаеван подполковника Па-вел Романович Поповичеи яь хилараш. Цу полетаца цу шинне а хьаьхьарг1аь шоаш вай сий-лахь-йонкхача Даьхен бизза бо-ла гражданах хилар, бонкьонца бола коммунисташ хилар, пар-теи правительстван задани кхоа-чашьча докхка к1еьонхалчи турпалчи тайтар.

Андриян Николаева леладеш «Восток-3» яьха космически ке-маш-спутник полете хилар 95 са-хьата, вешта аьлча дит дин ий-биьсен гаргта, цу хана лавтан-шара гонахьа 64 совг1а го а баькхар цо, 2 миллион 600 эзар километр совг1а н1кь а беш.

Павел Поповича леладеш «Восток-4» яьхаца космически ке-маш-спутник 71 сахьата планета т1аьхитта 48-за сов-г1а го а бонкхба, 2 миллион километр гаргта н1кь а баьб.

Со йалаьмате ц1оаг1а г1аьва-ва тахан вай турпалаш Вла-димир Ильич Ленинна Мавзолее трибуна т1а даьк1ал буьва сай йиш хилараш. Коммунистически парте Центральни Комитете, СССР Лажьхьарча Совета Президиума, Советски правитель-ства, вай дерригача тур-палча халкьа ц1ерах аз даьк1а-ла вуьв цо, дукха веза Андрия-н Григорьевич, хьо, дукха веза Павел Романович, космосе йа-лаьмате йонкхача котало яккхар-ча, дер чур доаг1а эггара док-хкаг1а дола баркал а оал аз шоана оаш вай дукха езаца Даьхени шоайи ц1анкхца доьр-доаца сий дайкхца дола дена-лере г1улакх дарах.

Аз г1аьваха Д1аьхит «Кос-мос-3»-и «Космос-4»-и яьхаца кемаша-спутникаша космосе дуней т1а эггара хьалха дукх-хача деношца групповой полет яьх Андриян Григорьевичи Николаеван Павел Романович Поповичан СССР Лажьхьарча Совета Президиум Советски Союзо Турпалчи ц1и енн1ла. Дерригача дер чур даьк1ала дуьв аз шо докххача совг1а-тац.

Космосе г1олларча шун ве-жарашта Юрий Гагаринан Гер-ман Титован хьалхгаг1а еннар санна, шоана, Андриян Гри-горьевичи Павел Романович, СССР летчикийи - космонавтийи сийлен ц1и еннай. Ц1оаг1а ларх1а а лоарх1аш даьк1ал буьв аз космоса турпал-чийи даьй-ноаной Анна Алексее-вна Николаева, Федосья Касьяновна Роман Парфирье-вичи Поповичг1ар. Хьаьнала со-ветски хьаьхьаьмхой, цар хьал-кхьаьб вай ханара турпалаш.

Мукьа ба сонa турпало толал боакхаш иштта новкьостал деш хинна Павел Романовича са-сег — Мария Лаврентьевна да-к1ала юьца. Х1аьта, профессесе хьалха хинна летчикийи Мария Лаврентьевна. Цу тайпара, к1е-нахал нахагара деха деш цу из. Цар йишг Наташа а — йалаьмате дика дезал ба. Вай массавар а г1адуг кхы цхьаьхьане а, таханара деза ди СССР Федарча флота Денца нийсаларо. Уж цхьана нийсала-рлар белгалдакхца доаг1а космо-навтийи полеташ Федарча флот дег1аьолаеш д1аьхо баьхьа г1а-санна х1ама хиларца. Беррига советски космонавташ сий дол-ча советски авиацие муг1арашта юькьера хьаьбаьнна ба. Мукьа ба сонa ер иштта нийсдаларца укх шолха долча ц1ейца вай дика летчикаш, авиацие, самолеташи ракеташеи еча болх беш бола инженераш, техникаш, болхлой, г1улакхаш нах даьк1ала буьва а советски Федарча г1улакх дег1аьолаеш вай Даьхен обо-рона ц1оаг1аьчи цар керда то-лашаш дахар ла а.

Космоса советски турпалаш —

уж халкьа юьк1еьра хьаьбаьнна, Коммунистически парте кхета-баь коммунизма г1улакхца доа-зуь доац1аш муг1аьха бола нах ба. йалаьмате дика да с1галар-ча вежарашта юькье тахан вайна вай мехка тайп-тайпар-ча к1амийи викалаш — эрсий, ук-краинец, чуваш гупш. Вай те-шаш да кхоана космонавтийи де-зал вай дукххача к1еьаме лат-гача пачаьхалхкен халкьийи кердача к1еьонашеи мехкараш-цеи хьаьбуьзаргхилар.

Турпалаш космонавташ — ук таханехь коммунистически общество сага гетгара дика оа-малаш йола — ланка интелле-туальни культура, нравственни ц1ена, физическии могаш бола н1з ба. Царна ук докхийи г1у-лакхаш караг1аьлар баьхаш Да-ьхенцара безам, общественни де-кара уйла, коммунизма берна-те идеальн я.

Дукха деза новкьостий, дот-таг1ий!

Таханарча дечаца дийнахьа я бонкьо а йолаш эггара сий до-лаьлаш йола моттг1а йоаг1а со-ветскии Илмана. Плана т1ехьа г1а боакхаш советскии Илмано кхоачашду Востенни планa боа-ремаш тохкила. Толамца барье-ра т1ехьа барье йонкхаша, йа-лама к1аьленаш цхьаннене т1е-хьа шоллаг1аьр гучаьох цо. Д1аьхо а космоса юькьаьзаш йиш хиларал совг1а, цига йаьххача хана ваха а болх бе а йиш хил-лар хьаьхьаца йола советскии космическии кемаш групповой полет вай Даьхен Илман техникаи йалаьмате йонкхача котало я.

Космическии полеташ — из Илмхойи, конструкторийи, инже-нерийи, техникийи, болхлой йон-кхача коллективаша йалаьмате ц1оаг1а н1з т1аьхитташ к1еьа-хьийи хьаьхинна х1ама да. Цар творческии генийи шоаш кхо а беш к1еьаькетар хьаьхийи т1ех н1з бола ракешаш а, яьхар ду-таманера космическии кемаш а, чехка дукхале йоац1аш нийсса расеташ еи а сага новкьостал деш йола цецоаькх хьаьхьа-лара машинаш а. Советски Ил-мано ук коталонаш яьхаьчаре, вай ц1оаг1а дег1аьна промыш-ленность ешаре космическии по-леташ еиш хурьг1аьр.

Вай дах Илмца уйла ц1анкхца ца хиннаца тайпара дика тоае-наца хана, ц1анкхца а т1анкхоа-чаргаь аьнна хийт1аца, йалаьм-аьг1а т1ехьаьла к1аьленаша Илмхойи д1а т1ехьаг1а денал до-лаьмашеи к1оаг1аьр кхоача хана. Илмца боакхача н1зо вай хана т1а-т1а дукхгаг1а в1аьнни лоаттаь производств дог1аьнар х1анзарча общество дерригача вахаран. Вахар а адамаша х1а-дар а доац1а т1аьбарзача, цу н1зо ларх1а варгвоаца док-хка зулам дерда адамаша. Машьраца, х1ама хьаьдара г1у-лакхца д1аьхиттач а ц1оаг1аьр к1еьа-мате ц1оаг1а сийхьерг1аь общественни прогресс. Коммунизм к1от1оаьлаш йоаг1аьра вай мехка Илмца йалаьмате ц1оаг1а лажь-даь да. Советски халкь н1з а рузкца а кхоац Илмца дег1а-доаьларан тоаьдлайтаран.

Мукьа ба сонa чоалхане ко-смическии техника хьаь вай Ил-мхойи, инженераш, болхлой цар вай Даьхен сий доакхаш т1а-г1ертта ц1оаг1а, бонкьонца твор-ческии к1еьаьхьарг1аь Советски Союзо Коммунистическии парте Центральни Комитете, ССР Союзо Лажьхьарча Совета Президиума, Советски правитель-ства ц1ерах даьк1ал буьва а шоаш деча докххачеи даьк1а-лереи г1улакхца т1ехь цар керда толамаш дахар ла а.

К1еьаьг1аьмца, алхьа к1еьаь-г1аьмца хьаду саго Лавт1а а ко-мосе а эггара хозаг1а мел дар. Советски сага к1еьаьг1аьмца вай мехка хьаьхийи социализм. Миллионаш болча советски наь-ха творческии к1еьаьг1аьмца хьаьхьеш латт коммунизма йа-лаьмате йонкхца задани. Соци-ализм коммунизм — ук я ада-маша Востенни аренашта штурм еи йола а ергойла а те-шамера космодром.

Космос караерзаеш вай доа-хача кердача толамийи к1оаг1аьр машар безара, бонкьонца гума-нистическии оамал я. Мел г1аг1а-т1а буьлараш из мара кхьдар д1аьхонхалургда буржуазни писакшаша.

Илмен техникен дег1аьнаца х1анзарча хана деррига хал-кьаш ираз долаш хила йиш я, машаре а йалаш хинна а доах-лургда. Из дара эггара хьалха лавт1а машар лорбе а ц1оаг1аь а беза. Вай лерх1, общественни

вахара социалистическии ларда т1а доьлар вай планета т1а мел даьхача дерригача халкьаша дола эггара т1ехь дола ираз. Цхьабакьда общественни строя дешаш х1ара халкьо че к1еьа-стаду.

Машар лорабелген ц1оаг1аьл-ген ешаш да дерригача пача-хьалхкеннийи халкьаш, цар мол-лаг1а а социальнo-политическии строй яь а. Машаре дахаро, машар лорабарон ц1оаг1аьрон докхка бернат даьхаргда хал-кьашта. Халкьаша н1з т1аьбо-хьиттарга рузкца х1алаькдеш йола средстваш хьаьра а ца бо-хьиташ, экономика дег1аьнола-ьяра, производств средстваш хьаьра. Мегийта йиш яь т1ехьа т1аьоаг1аьча хана наьа кхы а йалаьмате бонкха н1зи гетгара йонкхийи расходаш адамаша даьр х1алаькдердола сред-стваш, долаш дар доац1а д1а-доакххардола, еррига матери-альнии духовнии ганз хьаьш болча наьха фу хоаьдаьрг1аьл-средстваш хьаьра дауьххитг1а-га.

Вай хабьда латта а латт, лат-тарг а да машара т1ехьа, войи средстваш н1зи машьра х1ама хьаьдара, халкьийи кхерамзле лорара, т1аьхьаьмхойи ваьхара хьал лажьдара т1а а дерзадеш.

Фу эи машар йалашьар? Из дара вай халкьа, вай пача-хьалхкенна, вай правительстван социалистическии мехкийи правительствашта машар ц1оаг1аьр наьхьаш нийса доьзар кхоа-чамбац. Из доьза деза со-циализма дукхал барашта а, капитализма мехкийи правитель-стваш а.

Социализма дукхал бараша кхетаде деза капиталла доаьз доац1аш ший хьаьштдоца тай-пара доал деш хинна д1аьха хан-шар юьхоттае могарг1олаш х1анз цхьаькхца н1з ца хилар, мел тохалараш реакцие из де-могарг ца хилар. Цхьаннене а могарг1ац из кот а яьнна то-ламца дег1аьноаг1аьча пачаьхал-хкенашара социалистическии строй д1аькхка. К1еьаьна дунейи викалаш исторе уроках х1анз мукьаг1а йовза ха аьхьай. Нагахь санна Россее социалисти-ческии строй кот1аьнначул т1е-хьаг1а хьалхарча шерашка им-периалистическии пачаьхалх-кенашта эггара хьалхарча со-циалистическии пачаьхалхке-д1аьоакхханаьне, х1аьта х1анз реакцие де лерх1а йаьрга г1ула-кхаш кхы а ц1оаг1аг1а доаьр-да. Советски Союзога, соци-ализма мехкашна х1анз эггара т1ехьаьла техника, ц1оаг1а дег1аьна экономика, промыш-ленность, йилма да, ший пача-хьалхке, еррига социалистиче-скии лагерь лорae х1анзарча эг-гара т1ехьаьла средстваш я.

Бирга д1аьна а хьоа боа-цаш а хина веза вайна капита-листическии порядкш к1аьхьа г1ерттар, кхерам г1атассаршен т1ом хьоаьберен халкьаша со-циалистическии новкьяра даха г1ерттар. Нагахь санна импе-риалистическии лагерьа ук хьоа боацараш шоай агрессивни г1улакхаш чакхдаьа г1орте, из капитализм ше юьш шийна хьа-ха х1ама хургья. Капиталисти-ческии дунено вайна кхерам г1а-туьвсац йола средстваш шоаш-ка хиларал совг1а герцац кхы а т1ех кийценна да социализма мехкаш. Х1аьта идеяи хьаькье-ва вай, цхьаькхца воацача тай-пара, ц1оаг1а да, х1ана аьлча вай идеяш социалистическии мехкаш хьаьлаьца ца йеш, марксизма ленинизма идеяш дерригача дуней прогрессивни наьха кхетам цу к1оаг1аь чу-кхьаьш.

Нагахь санна малхбуьзача пачаьхалхкенаша из кхета ца дойи, вай кхы де х1ама дисац, Германскии Демократическии Республикаца машара договор яри цунца т1еьма хьал даьдкх-хари мара. Цу ларда т1а д1аьрг1аь ГДР-ана юькье улача Малхбу-зен Берлине оккупационни ре-жим лоаттарча бонкьо а. импе-риалисташа молаг1а кхерам т1атассарш вай из ца деш юьх а доаьхаргда. Т1ом йистебаьн-начул т1еьаг1аь машара догово-ра кулаш яьзар — из бонкьо хинна ца йеш т1еьма юькье да-к1аь лоацаш хинчаца ерригача пачаьхалхкеннийи деьхар а да. Алхьа хьоа боацараш мара хурьбац вай машара предложе-ние дукхал.

Импералисташа кхерам т1а-туьвсац вайна, цхьабакьда машар беза мехкаш кхерац цар кхера-мех. Импералистическии мех-кийи болчул к1еьаг1аь н1з а то-ронаш а йоацача мехкашта кхерам т1атувсилга шо-шоашта

шара договора кулаш яьзарда ларда т1а Малхбуьзача Берли-нера оккупационни режим д1а-кххар; Малхбуьзача Берлине-рца НАТО т1еьма базаш д1аьхар, Малхбуьзача Берлинера малх-буьзача пачаьхалхкеннийи эска-раш арадахар.

Йоаьхьаца гитлеровскии Герма-не капитуляци яьчул т1еьаг1а 17 шера дукххадар хувцаден-над, малхбуьзача мехкийи эска-раш Малхбуьзача Берлине лат-тара бонкьо а кхьича тайпара бернаш. Х1анз малхбуьзача пача-хьалхкеннийи эскараш НАТО яьхача агрессивнии блока эскараш да, х1аьта цу эокарийи ударнии гийи хулаш латт Малхбуьзача Берлине реваншистическии н1зац. Гой цудухьа иштта ц1оаг1а г1ерт империалисташ Малхбуьзача Берлине шоай эскараш лоатта-де. Царна машар безац, герз д1аьдкхка г1ертгац, кердача т1е-ма н1з йоаьб цар.

Малхбуьзача пачаьхалхке-нийи викалаш шоай мукхула нах тешабе г1ерт шоаш машара, герз йодиллар т1ехьа да яьхаш. Х1аьта мийта тардургда машар беза шоашта яьхаш цар дуьва-рашца Малхбуьзача Берлине оккупационни режим лоаттар, НАТО т1еьма базаш социалисти-ческии пачаьхалхкенашта гон-нахьа яьхар. Из деррига а ма-шара а доацаш, т1еьма кийчо яра эи царна. Импералисташа ц1о-г1а хьекх, Малхбуьзача Берли-не баьхача наьха шоай социаль-но-политическии строй лорae йиш хилиьтара эи оккупацион-ни эскараш яьхаш.

Из гучаьхьара харцдар да, х1ана аьлча цхьаькхца а вай Малхбуьзача Берлинерча стро-ях г1ертта, цунна кхерам т1а-туьвсац.

Вай дукххача д1аьххайна а даьд, х1аьна а ду дерригача халкьийи шоашта эзаь социаль-но-политическии строй харжа бонкьо хилар юькьаьл ду оаха, х1аьта т1о кхьича пачаьхалхке-нийи чурча г1улакхашта юькье г1ийртта а дац е г1ерттар а дац, аьнна. Советскии правительстваш дукххача а лажьд Малхбуьзен Берлинерча бахархашта йалаш-ду Малхбуьзача Берлине баьха-ца наха эьазаш йола социальнo-политическии строй хоржылга. Х1аьта, Малхбуьзача Берлине баьхача наха дуней дерригача мехкашца лертт1а доаг1а буь-замаш-м лоаттаде деза.

Импералисташа йоах обще-ствении строй харжа парг1ато хил-лара Малхбуьзача Берлине ба-ьхача наха оккупационни эска-раш цига хилар санна йола гарантеш эш. Вай цунах дош доацар лерх1. Вай разьа да га-рантеш хилиьтара, цхьабакьда ук гарантеш хила еза машара договора кулг яьзарца йалаш-ья. Нагахь санна цунах кхоачам беце, вай разьа да ханна Малх-буьзача Берлине йалашхитта-ца К1амийи Организацие бай-ракца йал эскараш хилара а. Цхьабакьда, вай разьа хила йиш яц гарантене ларх1а юькье-доаьлараш ук эскараш НАТО яьхача агрессивнии т1еьма блока, социалистическии мехкашта ду-хьал т1ом бара йалашхиттаьлаца блока членаш долча мехкаш-ара эскараш хилара.

Цунна разьа хила йиш яц вай, германскии машара договор оттайтар цун ларда т1а Малхбу-зача Берлинера хьал лертга даькххар т1ехьа к1еьсам лоат-табелта мел а долийтарг1ац. Из хьаьхьалера дуней шоллаг1а т1ом йистебаьлар чакхдоакххар-дола ца мара йоаца нийса ре-шени я.

Нагахь санна малхбуьзача пачаьхалхкенаша из кхета ца дойи, вай кхы де х1ама дисац, Германскии Демократическии Республикаца машара договор яри цунца т1еьма хьал даьдкх-хари мара. Цу ларда т1а д1аьрг1аь ГДР-ана юькье улача Малхбу-зен Берлине оккупационни ре-жим лоаттарча бонкьо а. импе-риалисташа молаг1а кхерам т1атассарш вай из ца деш юьх а доаьхаргда. Т1ом йистебаьн-начул т1еьаг1аь машара догово-ра кулаш яьзар — из бонкьо хинна ца йеш т1еьма юькье да-к1аь лоацаш хинчаца ерригача пачаьхалхкеннийи деьхар а да. Алхьа хьоа боацараш мара хурьбац вай машара предложе-ние дукхал.

Импералисташа кхерам т1а-туьвсац вайна, цхьабакьда машар беза мехкаш кхерац цар кхера-мех. Импералистическии мех-кийи болчул к1еьаг1аь н1з а то-ронаш а йоацача мехкашта кхерам т1атувсилга шо-шоашта

еттараша бу кхерам ба. Вай юьхасоворг1ац цу кхерамаша, дуней шоллаг1а т1еьмах юьхеди-саран д1аьдкхара, массане дер-рига герз д1аьдкхка барт в1аш-т1еьхьаькхара а молаг1аь соци-ально-политическии строй яь а еррига пачаьхалхкенаш ма-шаре яьхара аьш дикгаг1а дола хьалаш хьаьхилиьтара а н1кь ц1енбара динза дарг мел доа-цар дергда вай.

Уж т1еьхьарча ханарча опы-то хьаьхьокх нагахь санна дер-ригача мехкийи хьаьшташ в1аши лоарх1аш г1улакхаш леладара ларда т1а дуней халкьийи эггара д1аьхаче йола проблемаш к1еьа-стае безам бале, иштта в1аши леладеча г1улакхаша дикадар даьхаргхилар. Цунца дуьзаден-на ши масал доаладе безам бар са.

Йаьхьа хаяькхар Лаосера событеш бонкха т1ом а хинна д1аоттар кхерам т1аьоаттабеш. Ховш ма дий, дукха хаяьоацаш дош дар Малхбуьзача Ирианах дола дош а. Уж т1еьхьарча де-ношца Индонезенне Голланде-ни юькье соглашени йир, цунах 1963 шера май бетта денз Малхбуьзен Ириан Индонезеи караг1аьрлоацаш, цу тайпара д1аьдургда Индонезеи Голландес деш дола колонияльни доал.

Цунца дуьзаденна вай даь-к1ала вуьц Индонезеи президент доктор Сукарно, Малхбуьзен Ириан мукьаьларца а из ший даьхьаьхьаьчара а деррига индонезийски халкь.

Цу шин массала гучаьхьа хьа-хьокх дуней халкьийи чоалха-нера проблемаш кердача т1еьма кхерам т1атувсара наьхьаца а доацаш машара барт бара наь-хьаца к1еьостадеш йиш йолаш а к1еьостадеш дезаш а хилар. Со-ветски Союзо массаса хьал а леладеш хьал а лоац чоалхане д1аьхаш иштта к1еьостадеша, цу-нах ца мара боаца нийса, ма-шара хьаьшташ малаьхара н1кь а лерх1аш.

Вай лерх1 цу тайпара герман-скии машара договора кулг я-ьдарах, Германскии Демократи-ческии Республикени Германе Феде-ративнии Республикени йалаш-хиттача К1амийи Организацие д1аьцараш, Малхбуьзача Берли-не мукьаьча города статус отта-йрах дола дешаш к1еьостадеш йиш йолаш. Машара г

ЛИТЕРАТУРНИЙ ОАГЛЫВ

Укх шера 12-ча августе арадаьнна «Сердало» газета тла яздаь хиннача тайпара, 28-гичен 29-гичен августе вай республике хьомашалгя боаларгба вошал долча Туркменистана писателаш. Цар вай республикерча кьахьегамхошта ешаргя шойай произведениш, дувчаргда культура деглялоалача туркменски халкьо даьха докхкий толамаш. Тахан укх оаглю тла оаха кепе тох цхьайола туркменски писателий произведениш.

Бакъбола малх

Кара СЕПТИЛИЕВ.

«Пиллан оаз хезаь
хиндий чарахь, кьича
айкхе гюрвац».

(Непес мола).

ГЕРЗ—ДОГ!

Пиллана чархьал деш зшаш
дац болат,
Эшар да кхерам бовзаш доа-
ча дог.
Хиндий клянк гя боахаш
новкба водаш латт,
Юхь лаьца из доккха пилла
чо дуг.
Лоам санна хет пилла цу
клянка юхе,
Наб кхийтча мо клянка из
тлехьауд.

Фу дог да-те-цу клянка дар
ла яхе —
Цун керахь дегталур Инде
дог да.

Перевод яьр —
Ахьмад ВЕДЗИЖЕВ.

НОВКБА

Делкба хлама Риме диар,
Сайрина дар — Абадане.
Цу бокхкача наькба суглар
Дукха хламаш дайра тхона.

Бакъда лавтта тхо дессача
Докх дар латташ гоннахь
тхона.
Чамза, шийла тхо тлайцар
Тукьеннача Абадане.

Аз дир хаттар городага:
«Фуд-те селла хьона хиннар,
Шийла хлана хьез хьо тхоа,
Яр фу дох да гоннахь лат-
тар?»

Абадане сога аьлар:
«И я шоана гуи хьалгеттар,
Болхалой хьаьчар хинна
Тлетт из укхаз хлара денна».

Перевод яьр —
Ахьмад ВЕДЗИЖЕВ.

ХЬОАШАЛГЯ ДУВЛА

Доттагил тхангича хьомашалгя
дувля:
Кара-Кумашка зизай из хозал,
Туркмений дегай уж сов плена
уйлаш,
Шоашцара цар безам шо хьажал
довза.

Шура мо чаме да тха хьасташка
хий,
Мел мола ца вузаш мела дог
доагя.
Хьашашта дарбанна тха фо а ма
дий,
Шо цунах кхетаргда, хьомашал-
гя доагя.
Нана мо хьашашта безаме
лавтта,
Тха мехка нороргда доттагил
шоана.
Мехка цларах шуга шоаш
моаршал хатта
Блшера пошар я кийчбена
латташ.

Хьалха тха даьй-даьша яхаш ма
хиллар,
Лукъмана кулго мо дарба деш
хьекх мух,
Шоана, шун дегашта тоам бе
мел эшар
Тха мехко, тха халкьо, теша-
дерг хилларх.

Шеко яц доттагил, хьамсара
тха мохк
Шоай бар мо шоана безалургбач
аьлча,
Дувла шо, даггара оаха шо ма
дех,
Дувла шо хьомашалгя, дувла
тха мехка.

Перевод яьр —
Ахьмад ВЕДЗИЖЕВ.

УИЛА

Хьомашалгя доттагил:
Гланаш лег лавтта,
Гуйрана цу миho
Дитт эгалу.
Гаша, шоаш кьаьбача
Лавтта лета,
Кьастале, тлехьара
Цунна барт боанкх.

Шоай лоаца из дахар,
Ца хеташ лоаца,
Ираьца цар шоай
Из ха длайнхьар.
Цу шера кхаш хана
Дитт хоздеш шоашца,
Цу шера кхаш хана
Дитт хоздеш шоашца,
Цу шера кхаш хана
Дитт хоздеш шоашца.

Вахара та деш дар
Пайдана хуле,
Хьомашалгя доттагил,
Низ кхочаргбач,
Нагахь яь уйлаш
Са кхочаш хуле,
Лоамалгар ха йаьхьар
Аз дехардац!

Перевод яьр —
Ахьмад ВЕДЗИЖЕВ.

УИЛА

Хьомашалгя доттагил:
Гланаш лег лавтта,
Гуйрана цу миho
Дитт эгалу.
Гаша, шоаш кьаьбача
Лавтта лета,
Кьастале, тлехьара
Цунна барт боанкх.

Шоай лоаца из дахар,
Ца хеташ лоаца,
Ираьца цар шоай
Из ха длайнхьар.
Цу шера кхаш хана
Дитт хоздеш шоашца,
Цу шера кхаш хана
Дитт хоздеш шоашца,
Цу шера кхаш хана
Дитт хоздеш шоашца.

Вахара та деш дар
Пайдана хуле,
Хьомашалгя доттагил,
Низ кхочаргбач,
Нагахь яь уйлаш
Са кхочаш хуле,
Лоамалгар ха йаьхьар
Аз дехардац!

Перевод яьр —
Ахьмад ВЕДЗИЖЕВ.

УИЛА

Хьомашалгя доттагил:
Гланаш лег лавтта,
Гуйрана цу миho
Дитт эгалу.
Гаша, шоаш кьаьбача
Лавтта лета,
Кьастале, тлехьара
Цунна барт боанкх.

Шоай лоаца из дахар,
Ца хеташ лоаца,
Ираьца цар шоай
Из ха длайнхьар.
Цу шера кхаш хана
Дитт хоздеш шоашца,
Цу шера кхаш хана
Дитт хоздеш шоашца,
Цу шера кхаш хана
Дитт хоздеш шоашца.

Вахара та деш дар
Пайдана хуле,
Хьомашалгя доттагил,
Низ кхочаргбач,
Нагахь яь уйлаш
Са кхочаш хуле,
Лоамалгар ха йаьхьар
Аз дехардац!

Перевод яьр —
Ахьмад ВЕДЗИЖЕВ.

УИЛА

Хьомашалгя доттагил:
Гланаш лег лавтта,
Гуйрана цу миho
Дитт эгалу.
Гаша, шоаш кьаьбача
Лавтта лета,
Кьастале, тлехьара
Цунна барт боанкх.

БЕКИ САЙТАКОВ,
Туркменистана писателий Союза правлене председател.

Машта юкье хинна кьиза тле-
маш а дувцар. Цу хана ернига а
хлана хаь аьнна дагахьа ховра
тхона из поэма. Тха поэмеца
хьахинна из керда-форма хийра
а тамашийна а хетаядзар тхо-
на.

Массехк шу кхы даьгча (тех-
никум иште а яьнхьа, болх бе
доладелча) проза произведениш
аравола яьлар. Колхозаш ях-
карах а, цар доахача хьалхарь
когех а йолча очеряштен, ет-
чараштен, повесташтен кепе да-
та яьлар. Цьаьбаьгча, цу ханар-
ча туркменски литература про-
за произведениш юкьера
белгалдаьлар шин автора произ-
ведениш — Агахана Дурдыев
Нурмурада Сарыхановен язда-
раш, хьалха чулоацамен дикален
мах ца бовш таханарга а даьн-
над уж. Уж хланз а деш наха
члоагя хьаштдоаш.

Шовзткьаьгча шерашка турк-
менски советски литература,
кьаьста а цун проза, длахо де-
гаьра, цо шера шин тькамаш
доаржидир. Шовзткьаьгча ше-
раш доладуш арадаьлар Б. Кер-
баьбаева «Хьомашалгя доттагил»
роман. Цу шерашка Б. Кер-
баьбаевеи, Н. Сарыхановен,
А. Дурдыевн, А. Каушутонен
кхьчарш керда романашн пове-
сташн хьакхеллар.

Б. Кербаьбаева хьалхарча ро-
мана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

Керда жанр ше хиннаьла а,
проза тешаме вахарах длайр.
Мархл боаржаьб разьа хинна
тлайцар из литература дешара-
ша. Цун творчески кадраш
хлана тла дувц туркменски халк-
кьаьх дола революционни дахар.
Хьалха цу хана А. Каушутонен,
Н. Сарыхановен, А. Дурдыевн
изьал произведениш вай хана
лелача гьулакашашта, кердача
хара, юртарча балхашта, керда-
ча наха шойла лелача гьула-
кашашта хетаяьр.

санна итташ
кьона писате-
лаш а ба. Цар
дукхал хлара
дукхал хлара
дукхал хлара

денна совьоял,
муглараш члоа-
глю.

Коммунистически парте хлара
денна йоакхо а еш, хьалкхелъа
туркменски советски проза,
толамаш даьлар.

Туркменски прозаикни дукха-
ча произведениш юкьхана
эрсий меттала перевод ийр,
хланз а ше-кьона яле а, докхкий
хьалха эрсий меттала царна
переводаш ийр халкьа демо-
крате мехкаша даьча кьамий
метташн, индийски а ангий-
ски а метташн. Из — тха лите-
ратура йонкха курал я.

Туркменски советски поэзе
толамаш а гьозале да. Туркмен-
ски советски поэзи дегляхача
хьалхарча шерашка белгалба-
лар Амандурди Аламышев,
Ораз Ташназаров, А. Ниязов,
И. Кенкилов, К. Бурунов, Цу
бокхкача поэзий товзаме йоа-
зоний хьан дешаца мах бе ийш
я: цар произведениш тахналалча
члоагя езаь а хьаштдоаш а
еш! Поэза произведениш цу тай-
пара мах барт доккха да. Амана
Кенкилова кхелхача Рахмета
Сендова, Т. Эсенова, Помма
Нурбердиева, Д. Халдурде поэ-
зе бокхка болх ба а баьб, берг а
ба. Вай хозача Дахеннах, кер-
дача турпалхоех йола цар поэзе
произведениш бернигача вай
советски мехкарча наха еш.

Поэзи ювчача хана кьаьста
белгалбе безам хул Кара Сейт-
лиевн Керим Курбаннепесови.
Дукха ца йоашцар Москва эр-
сий меттала кепе теха арадан-
над «Инде зинаш» Кара Сейт-
лиева поэзе кинька, хьалха
туркменски метталам из шу
хьалхалгя арахийцадар. Тхона а,
ишита Еригисоюзерча литерату-
ра дешарашта а хайра поэта
говзал дегляенилца. Члоагя дог
разьа хиле ешалу Сейтлиева цу
кинька тлара произведениш.

«Кьоано Таймаз» яхача поэ-
ма овлан тлара хувцм бир Ке-
рим Курбаннепесова творчест-
ва. Члоагя разьа хинна тлай-
ницар из поэма литература де-
шараша. «Дан воли» яха Ке-
рим Курбаннепесова поэма хлан-

Халкьа юкье шерра длаьар-
жаьд Ата Салиха илешн, баше-
ни, стихашн. Цо а, Нуры Ан-
калыча а, Атакопена Мергена
а советски йаьдала маьхл йов-
халах товсенича шойай произве-
дениш тла вай сийлахь-йонкхача
парте кьочашду, цлалкха а цл
йовргьоаца гьулакаш хесталу.

Ший дерригача исторе чухь
цлалкха а цьа кинька кепе те-
ха ца хиннача республике шер-
ра кепе детт кинькаш, журна-
лаш, газеташ.

Цу дерригаче а тешал ду док-
кхача ирза. Из ирза деннад
туркменашта Коммунистически
парте — бакъболча малхо, хьал-
та халкьо ший партиена оалаш
дола барнал дуне санна боарам
боаьаш доккха да.

Ший дерригача исторе чухь
цлалкха а цьа кинька кепе те-
ха ца хиннача республике шер-
ра кепе детт кинькаш, журна-
лаш, газеташ.

Цу дерригаче а тешал ду док-
кхача ирза. Из ирза деннад
туркменашта Коммунистически
парте — бакъболча малхо, хьал-
та халкьо ший партиена оалаш
дола барнал дуне санна боарам
боаьаш доккха да.

Ший дерригача исторе чухь
цлалкха а цьа кинька кепе те-
ха ца хиннача республике шер-
ра кепе детт кинькаш, журна-
лаш, газеташ.

Цу дерригаче а тешал ду док-
кхача ирза. Из ирза деннад
туркменашта Коммунистически
парте — бакъболча малхо, хьал-
та халкьо ший партиена оалаш
дола барнал дуне санна боарам
боаьаш доккха да.

Ший дерригача исторе чухь
цлалкха а цьа кинька кепе те-
ха ца хиннача республике шер-
ра кепе детт кинькаш, журна-
лаш, газеташ.

Цу дерригаче а тешал ду док-
кхача ирза. Из ирза деннад
туркменашта Коммунистически
парте — бакъболча малхо, хьал-
та халкьо ший партиена оалаш
дола барнал дуне санна боарам
боаьаш доккха да.

Ший дерригача исторе ч

Хадданза кьовсам лоаттабе даяхача замак юхедисоращца

2500 совга саг вар ухк де-ношка Шаьла хинна митинге влашагкхиттараш. Районерча ерригача юрташкхара нах бар цига. Болх а ца беш даа дага-барашка, даяхача замак юхе-диса зуламе гулакхаш доахна-рашкх е хьабнал кта а хьегаш даха, е тха барт тайнача дезала юкьера дладала ала гулбена-бар ух.

Митинге доклад йир КПСС Шаьла райкома секретара нов-кьоста Междидова. Доклад йисте ялча пренех кьамалаш дир 8 саго: райОНО заведующий Ш. Дураева, Шаьларча пенсионера Б. Шамсуева, «Джалка» совхо-за 2 отделенерча зеновода Э. Адамова, района прокурора Ру-мянцева, «Джалка» совхоза 4 отделенерча болхочо Х. Гандаева, ВЛКСМ райкома секретара Р. Ирисханова, Керда-Ата-Гларча пенсионера М. Дадаева, КПСС райкома кхалнакх отдела заведующий Т. Междидовас, района жертерча лоро Башару-ле.

Докладчино а пренех кьамал-лаш даьраша а белгалдаькхаш Шаьла районера кьахьегамхой берригача советски нахаца цхьана коммунизма сирда гиш-ло хьалхеш боахаш хилар. Шерагара-шерага хувцалу вай района сибат, йоахар цар. Хьалхей вай шекар ду завод, хьалхеш латт цементни кхачан машини заводаш, ценош ду комбинат, дула комбинат, дук-ка квартираш йола ценош, школаш.

Эзараш гектарашца юархлам болча совхозий кхашка кхачаш латт хьажлаш, шекара свекла, кхьйола культураш.

Заводашкен гишлош хьалхей, совхозий кхашкен фермаш-кен коммунистически кьахьегам-ма хьокхам гойташ болх беш ба болхлой, специалисташ, гула-кхера нах.

Ерригача району сий ду И. Васютинна кулгалдеца № 3 йола-ча СМУ слесарий монтажный коммунистически кьахьегам бригадала, цу СМУ плотника Исаевый, № 4 СМУ плотника Су-лиманова, промкомбината фор-мовщица Умархаджиева, кхыча дукхача болхлой.

Соахна а тхьх юртбоахмер-ча хьалха латтача кьахьегам-хой цераш йоахаш хилча нов. Зармаева, Джамалаева, Музы-каевый, Шахидовый цераш а яхь саца дезаш хулар вай. Ду-кх нах ба хланз диалгбарий

спискана баха бокто а йолаш юкьебаха.

40 механизированным звено-м 6000 гектар йола хьажлаш лелаеш, 118 звено 2500 гек-тара тла шекара свекла кхею. Де а доагаш сий ду районерча наха. «Джалка» совхоза 4-ча отделенерча Хандова Мимий, «Шалинский» совхоза 3-ча от-деленерча Дж. Дадаева, «Джал-ка» совхоза 6-ча отделенерча Висханова, иштта кхыча дукха-ней.

Блаш а эзараш а ба райо-не шой низ ца кхобеш коммунизм хьалхеш боахна нах. Цар му-глараш денгара денга шерлуш латт.

Цьхабакьда, берригаш а бац вай районо иштта общества гу-лакх хьалхаш лелаеш. Из вай-на хала хете а, цьхаболла нах шойш кта а ца хьегаш наха даьр даа ловш ба. Цу тайпара бола тунейддаш, кхашах лел-кхаш, кхыболла наха хьегаша кхы баха герташ бола нах хланз а ценошна длабаьннабац вайна юкьера. Цу наха даяхача замак юхедиса зуламе гула-кхаш хьалкхоаб, коммунизм хьалхара вайна новктарленаш ю. Еррига общественность де-кхарила я цу нахаца кьовсам лоаттабе.

Цьхаболча вай гражданашта производствени а культурни а вахара юкье хьинаре дакха лацара кьаьстта новктарле еш гулакх да дь. — йоахар митинге кьамалаш даьраша.

Дына хьалхаша лела нах герт бусалба дыно яхаш дола хламаш кьаман традицеш а а яхаш наха мерзде. Дына нов-кьара баьнна нах кьаман тра-дицешта терабаьннаб йоах цар. Царна мотт бусалба дына хьехамаш Кавказа гаьнна ула-ча мехка хьахинна а, тлемача тлабаькхача наха вайна юкье-дена а, вай традицешта дыва-денна хлама доацаш а долга на-ха хац. Дыно наха мерздеаш дукхача а хьалха даяхача хана, вай лоамашка низ болчун, вл-хьичунни бокто лиьинача наха дегрига вахар кьорьан шарла-тон маяххар хиннача замак юхе-диса наха зуламе хламаш да. Цьхабакьда, уж ханах моцагге даяьнна йолаше а цу ханех юхедиса дына гулакхаш шойш лелаеш а наха мерзде а бола нах вайна юкье хланз а болаш ба. Вай районерча дукхача юрташкх: Шаьла, Сержан-Юрта, Автуре, Керда-Атагала, Чир-Юрта, Дубай-Юрта, хланз а ла-

дало енна бокто а йоацаш Кун-та-Хьажий, Баматтири-Хьажий, Шентукаева Доккий, Юсуп-Хьажий, СохИп молла мурдий группаш я. Цу группашта хьал-ка латтача наха (мурдий тьха-мадаша, моллаша), кьайлагла нах влашаг а бетташ дынах тешача наха политически зене дола хабараш а дувц, дукха истий кхувлар, кхалсага бокто йоаьр санна дола тьхадиса гулакхаш мога а ду. Кьаьстта цьоагга оарцагбаьннаб мурда-шй моллаш кхирхой шойшта тьхьабаха. Цу гулакха бе-рашка, кьаьстта йиьинашка, ца дешиттала могадеш, культурни вахара юкье дакха ма лаца яхаш ба дына хьалха латтараш.

Уж гулакхаш лелаеш болча наьха цераш яхар митинге кьамалаш даьраша. Цар ви-цар Кунта-Хьажий мурдий тьхамаша вола Шаьлара 80 шу даьнна вокха саг Дадалов Маьмад, Беррига а тьхаьнт саг мара-м вац цун группаша, йоахар цар, хланз а катий нах шойшта юкьебоа герташ ба цу группашара мурдаш. Ше вокха-вале а чухьа хлама дукха езаш, мичаьхара яьккха а хлама чу-кха ловш саг ва Дадалов Маьмад, йоахар цунах митин-ге кьамалаш даьраша. Шера-шера кашмашка мангал хьокх цо, хьаьнна йол еха а ехе ахча кьиса дол. Цул совга каш-машта юкье юртсоветта бокто а йоацаш март а яь йонкха лав-тан участок чулаьгга Дадало-ва, цу тлара а мангал а хьекхе йол йоаккх, из йохк. «Каш тла-йаьнна буц хьаьхари йохкари кта дац». — йоах Дадаева.

Шаьларча Шентукаев Доккий мурдий тьхамаша ва цхьаннаха а болх беш воаца Эдильсултанов Денисолта. Ший лоалахочун гамаж лочкхарах 1936 шера суд яьяр Эдильсултанова, хлан-ца 1962 шера март бетта лоч-кхад доаладаь доахаш а лий-ца цун коара. Иштта бицар митинге кьамалаш даьраша Шаьларча кий кийнаш ярий тьхамаша Идалов Мухмад, обществана пайданера болх а ба беш жайнаш доахаш лела Шаьлара Дудев Дау-дин Ибрагимов йазити, ший да СохИп молла венауцл тьхьаьгга цун дакха лийга кхьаьчад яхаш мурдашкхара на-пала гулдеш лела Гайсумов Табас. Ухк шера ноба бетта Танзанерча бой а коабаьтгача цхьан жерочо устат а бий-на молват деша ше чувийхача

молвата бийнача устатан дукх молват даьча сега цларга ца ду-ийташ кхычхьа дайитача деза-гга да аьнна беррига устат «Победа» чу а билла цьабихьар Гайсумов Табаса, молват даьча сега берашта цхьа кьилограмм дукх а ца дуташ.

Цу тайпарча наха цьоагга кьахьег дукхаша нах дына ть-хьабаха герташ, хлана аьлча даьлаш тешача, дыно бйрагаш баьддердаьча нахагара шорт-та хлама йож Гайсумов Табаса Идалов Мухмади санна болча наха.

Цу наха леладеца гулакхаш докха зе доал наха. Из хьа-хьокх тьхьаьрча хана райо-не дукха зуламах даь хиларо. Масала, цхьаннаха болх а ца беш волча Шаьларча Магоме-дова са даь-да ваьхача лавта ценош хлана даьд ла яхаш дук-хача а гийртат цу юртача Бе-тиев Ахьмадага, из лавта цу-на юрта Совето денна доллаше а. Цул тьхьаьгга балхара из цла-воаггача хана дукхал а ваха цьоагга йийттай Бетиевна, ше-иштта цо вуьча кхачача Бетие-ва топ а тьха вийнаш из.

Мескер-Юртача. Оздемиров Салмана а гунах доацаш ший сесат йийнай. Герментуке вахаш вола Муситов Саид Ахьмедовгара хламаш яха гийр-таш. Оздемиров а Муситов а лийцаб.

Тотал моттигаш я району маь-ре яха ха йоаца йиьинаш маьре ухиташ, дукха истий кхувлаш, кхы зуламе гулакхаш лела-деш.

Уж ше дар даяхача замак юхедиса хланз а дыно мотти-гаш дола зуламе гулакхаш да. Цар Иалаьмате цьоагга нов-ктарле ю беррига нах комму-низм хьалхеша юкьебоаьра, болх ца бечо хлама дац яха со-циализма приниш чакхьякхача-ра. Даяхача замак юхедисаца зуламе гулакхаша, кьаьстта дыно, новктарле ю кхална-ха обществени а про-изводствени а вахаре йоагаш йола моттиг далайитгара, ца-рга дешитгара.

Общественность декхар да. йоахар докладчино а митинге кьамалаш даьраша а, цу дла-йаца замак юхедисарашта а уж хьалкхоабарашта а дукхал ца хаддаш кьовсам лоаттаб.

Берригаш разва а болаш тла-ийцар митинге гулбенача наха обществана пайданера болх а ца беш зуламах дерашта, дына гулакхашта нах тьхьабаха гертарашта, кхалнаха бокто-наш телхаерашта дукхал лоатта-бу кьовсам цьоагбарах бола со-цам.

М. ГАДИЕВ.

ДЕШАЦА А ГУЛАКХАЦА А

«Горец» яхача совхоза цьхоа-лагла отделенера хьайбай фер-ма совхозе эггара тьхьаьсарех лоархлаш яр. Ферме дукхача даькье фух дола доахан дол-лашех, дийнахьа, хлара латта лоархлам болаш, 6—7 кило-грамм шура мара якхачар.

Красни уголке, хоза тоа-даьча цларга делкыйгга, доахан дестта сахьат хьалха гулбелар доаркхаш, скотникнах, бетта да-ча балхий итог яра дукха. Аги-татора — коммуниста Изнауров Албека ше беседа е волалуш дийцар КПСС ЦК-ан СССР Ми-нистрий Советон даь кхайкарал кхоачашдара де дезараш а цу хьаьхьа совхоза коллективно дераш а.

Докха пачахьалхен де-кхар доал совхоза коллективах, — аьлар Изнаурова. Махулла тоаде деза вай шура якхара гулакх. Вай дикнагича доарк-ха Аристована Аннаш Мачаева Асмартен 14 совга килограмм шура йоаккх, хлара латта лоар-хлам болаш. Царна тьхьаькхе герташ хила беа кхыбола до-аркхаш а, Ухк шера вайга дукха-гга хургда мошени концентриро-ванни доаркхаш.

Агитатора боктоьнца даьша а доахаш дийцар КПСС ЦК мартовски пленума решенеш тлен КПСС ЦК, СССР Мини-стрий Совета кхайкарала тлен белгалдаьча хьайбай продукташ совьаьхара наькьаш.

— Цу наькьеш воашта хета-раш дувцаргда вай, — аьлар нов. Изнаурова.

Цул тьхьаьгга хьалгитт до-аркхаш Аристована Анна. Цу дувц шура дукхаша якхара шорта дика доаркхаш Иалаше деза яхаш, «шура латта меттах йоах» яхаш эрий кича а доаладаь. Цо белгалдоакх, моша доаркхаш хан-ханнаха хьаьтлукхаш ца хилар, доахана доаркхаш дехка хьайшй нийшн ца хилар, ишт-та кхыдола лоархламе гула-кхаш.

Шийна йоткьам беш дола хламаш дувц доаркхаш Дундаева Зулайс. Ав лелабеш ба 16 ет, йоах цо, царех ший йаьхар би-саб. Из хургдаьр вай хьайбай специалистша искусствени осеменини яра гулакх эсала ле-ладаь децаре. Цьаннаха а йаьхар

Каста Ангара тла кьаьте йоаьлур-гья кьхоаьгга энергетически тигант — Усть-Илимский ГЭС. Из кьаьтеьга тлаьллад Братский гидроэлектростан-ция кьаьтеьга гишлошлой коллективна.

Створа районо де деза тохкама бал-хаш даь долаш латт, хланз наь-кьаш дехкача болхолоша хланзае а билла болобаьт тайге бода никь — Братск-створ-Усть-Илимский ГЭС.

Сурта тла: кьаьхьекхий буллаш ла-тча тло-наькьа хьалхара километ-раш. Н. ПЕРКА сурт. ТАСС фотохроника.

Дукхаша металлолом

Металлургически промышлен-ности хиланза яргйоаца бедал хиларах тарра металлолом. Ла-лаьггара кхы тла кьхоачамаш гу-чадаьх дукха, юртбоахча ма-шинаш хьалхара планал совга 1,5 тонн болат лоаладе аьнна мехкара металлургаша дадо-ладаь пайданера гулакх хьал а лоацаш. Нохч-Галгалай АССР Министрий Совето, совнархозо, облсовпрофо 1962 шера 20 ав-густа денз 20 сентябре кхачал-ца месичний кхайкаду респуб-лике мелйолча предприятиш-кен организацишкарени металло-лом гульте а даяла а.

Месичний кийчидаран чакх-дакхаран центральный комисси влашаггеллай, Нохч-Галгалай АССР Министрий Совете пред-седателя заместитель нов. В. Д. Сухин председател а волаш, предприятишкен гишлошакени металлолом мичара лоаргья хьаька а из гультеьген дилуьген влаштхьаьданкха а аьнна хор-жаш комиссес я.

Предприетий кулгалхоща, фабрично-заводской моттиг-чен профсоюзна комитеташта тла-диллад металлолом гультар мел лоархлеме да хойташ болхлойн гулакхерча наьхен коллекти-вашта юкье шерра хьехам болх боаржабелга а металлолом гульчен дилучен хлара болх-лочо дакха лоаьцардолаш болх влаштхьаькхилга а.

Месичний чакхдоакхача хана болх дика барца дукхаша бел-галбаьннача предприятиш гиш-лошый болхолошта совгаьт далар дукха премеш оттаяш.

— совнархоза предприятиш-та: хьалхара цьха преми 100 сом, шоллагла кхо преми — хлара-яр 75 сом долаш, кьхоаьгга пхи преми — хлараяр 30 сом долаш;

— Нохч-Галгалай АССР Ми-нистрий Совете предприятиш-та: хьалхара цьха преми 75 сом, шоллагла пхи преми — хлараяр

40 сом долаш, кьхоаьгга пхи преми — хлараяр 25 сом до-лаш.

Республика Министрий Совето, совнархозо, облсовпрофо республикна массе а предприете-рен организацишкарени болхлой, инженераш, техникнаш тляхьх промышленни предприятишкар-ени бахача наха коаьшкарени металлолом гулякхна, гульте, даяла аьнна кхайкадаьча ме-сичника юкье хьинаре дакха лацара.

Н. ИВАНОВ.

Спортак дола хоамаш

Орел яхача гйорде Ерригрос-сийски кьулбехьарча зона лег-коатлетикнах йолча яхь дакха лоацаш хинна «Спартак» вл-ашаггелла команда ухк денот-ка цла кхачар.

Йонкха котало якхьхар Гроз-ненский спортсмена В. Чомато-ва. 1 минутеи 57,5 секундеи 800 метр веддача цо хьалхара моттиг якхьхар. Шоллагла моттиг якхьхар дукхаленаш а йолаш 3 эзар метр веддача Н. Елизав-рова. Копье длаькхоссара а п-тиборье а яхь кьхоаьгга мот-тиг якхьхар В. Зубовас. Цар массане а «Спартак» общества Российски Совете легкоатлетик-нах йолча финальный яхь дакха лаца бокто якхьхар.

Нохч-Галгалай республика

КЕПА ТЕХА АРАХИЙЦАД

Нохч-Галгалай АССР-ра кхажни издательства арахийцад «Коммуни-стически кьахьегам коталон наькь тла» кьа брошюра.

Из брошюра яьлаьрш ба Грознен-ский кьахьегам Шаьла байракха орден лелаеца нефтяной институту КПС-иенге кафедр хьаьхархой: М. С. Логинова, Е. П. Киреев, Н. И. Лит-виненко, Л. М. Петренко, Г. Ф. Му-равьев, В. П. Баулин, Л. А. Аллах-вердян.

Цу тла юьц «Красный молот» за-воде сийлен цлн якхьара яхь аьнна-ча коллективнаш коммунистически кьахьегам ударникийн балха говзал. Дукхача наха пайдане хургдаш брошюра да из.

Н. ИВЛЕВ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций церахча кинотеатре.

Йонкха зал — «Салоникера пат-риоташ».

Долалу: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.

Зламга зал № 1 — «Хьа ца лав-цар кьу вац».

Долалу: 8,30, 10,30, 12,30, 2,30, 4,30, 6,30, 8,30, 10,30.

Зламга зал № 2 — «Фанфан Тюль-пан».

Долалу: 9, 1, 5, 9.

«Мистер Питкин моастарлашта юкье».

Долалу: 11, 3, 7.

Зламга зал № 3 — «Дезал боацаш».

Долалу: 9,30, 11,30, 1,30, 3,30, 5,30, 7,30, 9,30.

Родина яхача кинотеатре.

«Майра салте Шейк».

Долалу: 9, 1, 5, 7.

«Шейка фронт».

Долалу: 11, 3, 9.

РЕДАКЦИЕ АДРЕС: г. Грозный, Шьа фронтоний уьлца, 15. Телефонаш редактора зам. — 2-07-01; бектохана секретара — 2-45-48, партийни вахаре, экономикна, письмоий отделый — 2-25-72; корректорске — 2-30-91. АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтоников, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономикна и писем — 2-25-72; корректорской — 2-30-91.

1918 шерара 11-ча августа церах йола типографи, г. Грозный, Революше проспект, 30/3. Типография имени 11 августа 1918 года, г. Грозный, проспект Ре-волюции 30/3.

СФ05108.

Заказ № 4513.

Сурта тла: Шаьла хинна кьахьегамхой митинг.

Г. АНДРИАДЕ сурт.

ХЬАН ФУ ДАЬД ЦА ХОВШ ХИЛЧА...

Грозненский районерча «Ар-гун» колхоза № 2 йолча шурий-товарни ферма кьахьегамхой ухк шера лачахьалхенна 3.600 центнер шура даяла езаь ба, хланз хланзаца пла-нах йоагачох 50 процент а длаеннац.

Малаг! Бахьан да цу ферма кьахьегамхоша селла кьезига шура якхьар.

Цун жертерча бахьан доахан во кхабар да. Яна юкьеь эг-гара цьоаггала доахан дахкача хана дладала доаьхар а доацаш бисабар ферме. Февраль бутт чакхбаьнна март бутт длабала-луча хана дукхьаьла цьха силос мара хлама ялар цига, доахана луп. Баьндар аьлча, из а кьхоа-чамбалла даяла йиш йолаш бацар уж.

Цу хана цу ферма кулгалхой дага хиннар доахангара йоак-хаш шура йоацаш, уж ца довш лангара доахилча да. Цу тай-парча жьала тла хиннача доахана фу пайда лурьба длаала ца де-заш дика ховш да.

Длахо йодача хана а из болх тоабара влала хлама динзар цига.

Иаламо лучок тийша Йир уж. Баькьда, бляьсте сийнача баьца тла даьла доахана шура тлае-хар, шойш кьезиг-дукха метта

даькхар. Цудухьа цига май бет-та 360 центнер шура якхьар. Из ба ухк шера цар бонкхалг бола толам.

Иювалх тлаера. Еррига буц йонкьаелар.

Нагахь санна колхоза кул-галхой цу эггара лоархламеьра балха терко еш хиннабалара цар доахан мошача доаькьара кьхоабар дар. Наг-нагахьа злам-ча участок кьхоастар мара цу гулакха цар деш хлама дацар. Фермерча 200 латта цунах хла-ма хилацар.

Бокхача пайданера гулакх да доахан чуоттадаь кхабар.

Цьхабакьда «Аргун» колхоза доахан чуоттадаь лоаттадара даь цьаннаха хлама дац. Цу хьаьхьа оаха кьаьмаьл деш ферма бригадира Хатувей Зайн-де аьлар: — «Тхо-м дац 200 етт ухк йайаьча хана помеще-не чу белла дагга йиш йолаш, хланз кьхоаленаш е низ а бац».

Из бакьдац. Кьхоаленаш е то-ро я цар. Дегрига а из гулакх тесса леладар мара дац.

Колхоза кулгалхоша терко ярга хьекьжа мара бербаьц ферма болх. Иалаьмате во лелау цига учет. Доярка мел шура якхьай хла герташ дидза сахьат доаду царех саго. Дукхаша шура йонкхна доарка малагга я хац. Длаьхьаттача шойш мел шура якхьай хац доаркашта. Соци-алистически яхь йоаржаьаьц

доаркашта юкье. Цьча уголо-не длачуьвалча даьсса пенаш мара бйрагачул хлама дац.

Цьоагга лоархлеме да хьайбай помещенеш ханнаха тоаьл яхар. Цу гулакха а хайра хла-ма даьдац цига.

Каста цемент яхьаргья аьнна тьхона, цул тьхьаьгга дла-йолаьргья оаха уж тоае, — аьлар нов. Хатувей. Помещенеш хан-наха тоаьл яргйолчо тара да-цар цо даь кьаьмаш.

Кхы дикнагга лелац цига доа-кхар Иалацара гулакх а. Дийтлгала дн да ферме цхьан кьоага чу силос длаьла болва ца могаж ух боаьха. Гертара эсала кичьго йол а. Ферма юр-кхе зламита цьхьа аргилт мара кхы хлама дац. Зоотехника аргилт деш латт яхаш дувце а, бакьда, да велатуьролаш хла-ма дац цигар да а.

Цу чакхдала юкейсача хана-га хьекьжа гертара дукха болх ба ферма кьахьегамхоша бе безар. Дн ца лувш тлайна пача-ча хьалхкен планаш йоагга шура дн а лувш шера йола план кьхоа-чашье влаштхьаьдарголаш цьенхаштта тоабе беза беррига болх.

Цу гулакха жертерча декхар да хланз доахан даа хлама доа-цача ца а доаждеш снхка уж чуоттадаь кхаьба йиш хургйолаш болх тоабар.

З. ГЕЛИСХАНОВ, тха собкорр.

СЕРДАЛО

4-гга оаг. 23 август, 1962 шу.